

Vart ska allt regn ta vägen?

Svenska kommuner står inför stora utmaningar för att hantera det regn som faller i våra städer. För att minimera risken för översvämningar och spara stora summor pengar behöver flera aktörer i samhället bidra och samverka. Vad krävs för att invånare och företag ska bidra i arbetet för ökad hållbar dagvattenhantering i svenska städer?

Vi lever i en föränderlig värld där såväl klimatet som städernas utformning ändras. Regnmängder förväntas öka samtidigt som svenska städer blir allt tätare bebyggda. När regn faller på hårda ytor som asfalt och hustak kan det inte infiltrera i marken utan rinner istället vidare, ofta via brunnar till det allmänna ledningsnätet. Då ökar volymerna som behöver hanteras av det ofta redan överbelastade avloppssystemet. Ökade dagvattenvolymer innebär dels ökade kostnader för att hantera vattnet, dels ökad risk för översvämningar och förorening av sjöar och vattendrag.

För att undvika att de stora volymerna når det allmänna ledningsnätet kan dagvattnet fördröjas i olika typer av anläggningar. Att dagvatten fördröjs innebär att det samlas upp och sedan långsamt avleds till det allmänna avloppssystemet. Det kan också innebära att vattnet infiltrerar ner i marken eller avdunstar från markytan. Anläggningar som tillhandahåller sådana funktioner kallas samlat för *hållbara dagvattenanläggningar*.

Hållbara dagvattenanläggningar kräver i regel relativt mycket utrymme. Svenska kommuner har ungefär 30% av marken i städerna till sitt förfogande för all typ av allmän infrastruktur, dagvattenhantering inräknat, vilket inte är tillräckligt. För att möjliggöra en säker hantering av de ökande regnmängderna i allt tätare städer kommer därför hållbara dagvattenanläggningar behövas även på kvartersmark. Det kan exempelvis handla om diken på en

industrifastighet eller nedsänkta odlingsbäddar i en villaträdgård. Frågan är därför vad som kan göras för att öka andelen hållbara dagvattenanläggningar på kvartersmark?

Mycket finns att lära från länder i vår närhet. Danmark och Norge arbetar aktivt med olika sätt att ställa krav på fastighetsägare att hantera dagvatten inom fastigheten. Kraven gäller främst vid ny- och ombyggnation men där riskerna bedöms stora kan också krav ställas i befintlig bebyggelse. Tyskland arbetar parallellt med ekonomiska incitament och informationsspridning. I Tyskland baseras dagvattentaxan på hårdgjord yta. Ägaren till en stor fastighet kan alltså spara stora summor genom att exempelvis byta ut en asfalterad parkering till en grusad yta eller anlägga ett grönt tak. Olika organisationer arbetar i Tyskland med att informera fastighetsägare om olika tekniska lösningar och ge specifika råd för den unika fastigheten. Dessa organisationer kan också ge bidrag till de som vill göra åtgärder på den egna fastigheten.

För att hantera de ökande regnmängderna i Sverige behöver alla i samhället hjälpas åt. Lagkrav och kommunala riktlinjer behöver kombineras med ökad kunskap hos befolkningen. Samtidigt behövs incitament och en ändrad uppfattning som gör att gemene man vill och kan bidra till en mer hållbar stad.

Författare: *Linn Ihreffjord & Tove Wideqvist*
Publicerad: 2024-06-11
Examensarbetets titel: *Hållbar dagvattenhantering på kvartersmark - Identifiering av framgångsfaktorer i Danmark, Norge och Tyskland samt deras potential i Sverige*
ISSN: 1101-9824
Löpnnummer: TVVR-24/5007